

Жовта Н.А.

здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Мікуляк К. А.,

асистент кафедри фінансів, банківської справи

та страхування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МІКРО І МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Активізація мікро та малого підприємництва є одним із стратегічних завдань соціально-економічного розвитку України, адже саме дані підприємства здатні наповнити ринок вітчизняними товарами та необхідними послугами, забезпечити збільшення кількості робочих місць та податкових надходжень до бюджетів різних рівнів, а їх власники є основою формування в країні середнього класу.

Мікро та малі підприємства в умовах жорсткої конкуренції та складної соціально-економічної ситуації є набагато вразливішими порівняно із великим бізнесом, а тому і потребують якісного, мобільного та креативного менеджменту. Виконання завдання інформаційного забезпечення управління покладене на облікову систему малих підприємств, від якості якої багато в чому залежить ефективність прийнятих управлінських рішень та перспективи діяльності підприємства. Таким чином, дослідження особливостей формування облікової системи суб'єктів мікро та малого підприємництва є важливим завданням як для сучасної економічної науки, так і для облікової практики.

Дослідженням теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку суб'єктів мікро та малого підприємництва займалися як закордонні, так і вітчизняні науковці, а саме: Т. Гоголь [1], В. Кузьома [2], О. Подолянчук [3], В. Фабіянська [3] та ін. Проте, вітчизняний бухгалтерський облік на мікро та малих підприємствах неідеальний і вимагає реформування, що свідчить про актуальність питання та вказує на потребу у подальших дослідженнях.

Розвиток мікро та малого підприємництва забезпечує такі переваги:

- створення нових робочих місць;
- вирішення проблеми подолання безробіття, що пов'язано зі зменшенням кількості та чисельності великих підприємств;
- підтримка та розвиток середнього класу в суспільстві;
- швидке пристосування до ринкових змін, нових обставин тощо.

Мікро та малі підприємства є важливим чинником соціальної стабільності в Україні, адже вони забезпечують зайнятість і доходи значного числа громадян, формують відчутну частину доходів місцевих бюджетів, при цьому не так залежні від кон'юнктури зовнішніх ринків і валютних коливань, а також гнучкі та швидко адаптуються до нових умов.

В Україні у 2014-2018 рр. прослідковується динаміка росту частки мікро та малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (табл. 1).

Таблиця 1 - Обсяг реалізованої продукції мікро і малих підприємств

Показники	Роки				
	2014	2015	2016	2017	2018
В національній економіці					
Обсяг, тис. грн.	705000,5	937112,8	1177385,2	1482001	1766150,4
Частка у загальному обсязі реалізованої продукції, %	15,81	16,87	17,50	17,83	17,72
В сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві					
Обсяг, тис. грн.	69013057,3	-	-	185301519,4	207423349,7
Частка у загальному обсязі реалізованої продукції, %	1,55	-	-	2,23	2,08

Джерело: узагальнено на основі даних Держстату

Частка мікро та малого бізнесу у виробництві окремих видів сільськогосподарської продукції займає відчутну частину загального виробництва (рис. 1).

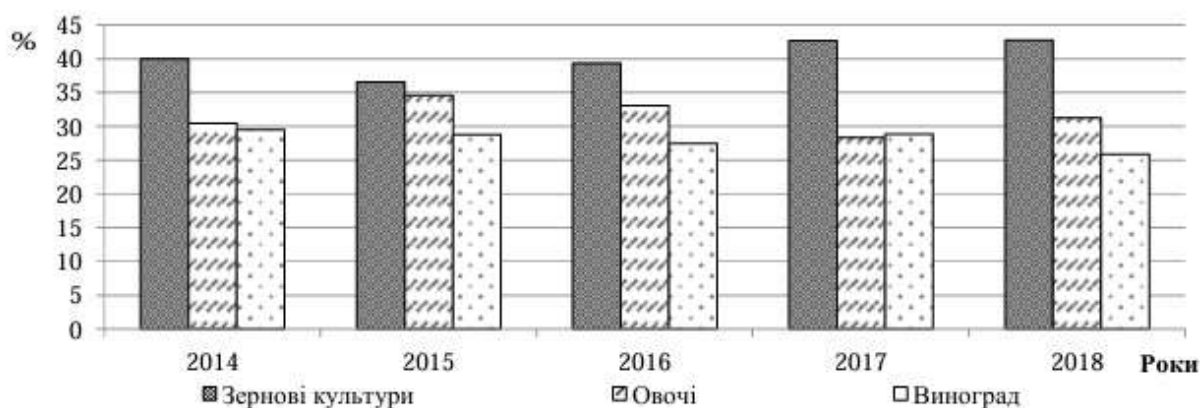

Рисунок 1 - Частка мікро і малого бізнесу у виробництві окремих видів сільськогосподарської продукції, %

Джерело: узагальнено на основі даних Держстату

Таким чином, розвиток мікро та малого підприємництва є важливим чинником та необхідною умовою економічного зростання та забезпечення соціальної стабільності в країні.

Досліджуючи особливості формування облікової системи мікро та малих підприємств, слід насамперед чітко встановити принципи ідентифікації таких суб'єктів господарювання згідно із нормами чинного законодавства. Особливої уваги заслуговують останні нормативні зміни з 1 січня 2018 року критеріїв віднесення підприємств до мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств для врегулювання питань, пов'язаних із веденням бухгалтерського обліку та формуванням фінансової звітності, передбачених Законом України №996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Мікропідприємства і підприємства, що мають право вести спрощений облік доходів та витрат, відповідно до норм пункту 8 П(с)БО 25 можуть при формуванні облікової системи:

- «обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;
- не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнавати відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;
- поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою» [5].

Варто звернути увагу, що зазначені вище спрощення не є обов'язковими, тобто під час формування облікової системи можна як прийняти спрощення, так і дотримуватися загальних процедур, передбачених національними стандартами обліку. Прийняття конкретних рішень у різних ситуаціях має залежати, на нашу думку, насамперед від характеристик підприємства, особливостей його діяльності, складу активів тощо.

Література:

1. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2014. 384 с.
2. Кузьома В. В. Актуальні аспекти організації обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Випуск № 2. С. 1334-1337. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/279.pdf> (дата звернення: 23.10.2020).
3. Подолянчук О. А. Організація обліку суб'єктами малого підприємництва. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5536> (дата звернення: 23.10.2020).
4. Фабіянська В. Ю. Сутність організації бухгалтерського обліку. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2014. Вип. 19. Ч. 2. С. 214-222. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Un_msm_2014_19\(2\)__28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Un_msm_2014_19(2)__28) (дата звернення: 23.10.2020).

Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери» м. Кропивницький, 5-6 листопада 2020 року

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000. № 39. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 23.10.2020).